

Õiguskantsler

Kaia Vask
Eesti Ametiühingute Keskkliit
inge.mirov@eakl.ee

Teie 20.02.2026 nr 1-9/14

Meie 10.04.2026 nr 6-1/260803/2603091

Koolinoorte tööaja piirangud

Lugupeetud Kaia Vask

Küsisite õiguskantslerilt, kas [13.02.2026 jõustunud töölepingu seadusega muudatustega](#) kehtestatud õppimiskohustuse definitsioon ja tööaja nõuded alaealistele on kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega ja Eestile kohustusliku rahvusvahelise õigusega.

Täna olulise küsimuse eest.

Tööaja normid ei kohusta ühtki noort suurima lubatud koormusega töötama. Võib eeldada, et üldjuhul teeb noor koos oma vanematega töötamise kohta sellise otsuse, millega ta ei kahjusta oma tervist, heaolu, arengut ja hariduse omandamist. Ilma seadusliku esindaja (lapsevanema või eestkostja) eelneva nõusolekuta või hilisema heakskiiduta noor töötada ei saa.

Abstraktse normikontrolli tulemusena ei saa öelda, et töölepingu seadusega alaealistele kehtestatud tööaja nõuded on selgelt vastuolus põhiseadusega. Õiguskantsleril ei ole võimalik põhiseadusele tuginedes öelda, mitu tundi peaks lubama eri vanuses noortel töötada koolipäeval, vabal päeval ja koolivaheajal või mitu tundi järjest peaks noor saama puhata.

Eestile siduva [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#) artiklist 7 tulenevad nõuded alaealiste tööajale ei ole nii konkreetsed, et õiguskantsler saaks öelda, et Eesti töölepingu seaduses tehtud muudatused on hartaga vastuolus. Hinnangu sotsiaalharta täitmisele saab anda Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee, kes riigi esitatud raporti põhjal kontrollib, kas riik täidab hartaga võetud kohustusi. Eesti riigil tuleb sotsiaalharta artikli 7 täitmise kohta [aru anda juba sellel aastal](#).

1. [Töölepingu seaduse](#) (TLS) 13. veebruaril 2026 jõustunud muudatustega on ette nähtud, et õppimiskohustus töölepingu seaduse tähenduses on alaealisel kuni põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni (§ 7 lg 1¹). See nõue erineb [Eesti Vabariigi haridusseaduse \(HaS\) nõudest](#), mille kohaselt on lapsel õppimiskohustus kuni 18-aastaseks saamiseni ning see loetakse varem täidetuks sel juhul, kui laps on omandanud kesk- või kutsehariduse (§ 10¹ lg 2).

2. Õppimiskohustuse mõiste sätestamist töölepingu seaduses võib näha normitehnilise lahendusena, mille eesmärk on eristada eri sisuga termineid eri seadustes. Vabariigi Valitsuse määrus „[Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri](#)“ nõuab termini tähenduse määratlemist õiguselguse eesmärgil, kui terminit kasutatakse seaduses sellises tähenduses, mis ei lange kokku termini tavalise tähendusega või õigusaktides seni sätestatuga (§ 18 lg 1 p 2 ja lg 6). Seetõttu pole põhjust pidada õppimiskohustuse mõiste sätestamist töölepingu seaduses põhiseadusvastaseks.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

3. Õppimiskohustuse mõiste määratlemise tulemusena leevenesid töölepingu seaduses nende noorte tööaja reeglid, kes peavad Eesti Vabariigi haridusseaduse järgi täitma õppimiskohustust, kuid kes töölepingu seaduse järgi õppimiskohustuslikud ei ole (eelkõige 16- ja 17-aastased põhikooli lõpetanud noored, kes omandavad kesk- või kutseharidust). Need noored ei pea tegema töölepingu seaduse mõistes kerget tööd (§ 7 lg 4), nad võivad töötada 8 tundi päevas, 40 tundi nädalas (§ 43 lg 1, vrld § 43 lg 4) ja neile peab jääma 24-tunnise ajavahemiku jooksul vähemalt 12 tundi järjestikust puhkeaega (§ 51 lg 2 p 2).

4. Lisaks leevendati osaliselt ka nende noorte töötamise reegleid, kes alles omandavad põhiharidust. Koolipäevadel tohivad need noored teha tööd endiselt 2 tundi päevas või kerget tööd 3 tundi päevas (§ 43 lg 4 ja lg 4²), kuid vabadel päevadel on neil lubatud töötada pikemalt. Näiteks 7–12-aastased tohivad koolivälisel päeval töötada 5 tundi päevas, 13–14-aastased 7 tundi päevas ja vähemalt 15-aastased töölepingu seaduse mõttes õppimiskohustuslikud noored 8 tundi päevas (§ 43 lg 4). Ühegi vanusegrupi noored ei tohi kooliveerandi jooksul töötada endiselt rohkem kui 12 tundi nädalas (§ 43 lg 4). Samuti leevendati kõikides vanusegruppides järjestikuse puhkeaja nõudeid (§ 51 lg 2 p 1).

5. Üldjuhul on vaja tööaja nõuded kehtestada selleks, et töötaja jõuaks tööst taastuda ning elada eraelu. Need nõuded peavad ära hoidma ka alaealiste ülemäärase töötamise, et selline töö ei kahjustaks noore tervist, vaimset heaolu, arengut ja hariduse omandamist (vt nt Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee [järeldusi](#) parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta art 7 lg 1 kohta).

6. Seadusega on kehtestatud noorte töötamisele ajalised piirid, mida ei tohi ületada. Nii saab noorte töövõimalusi avardada, kuid see ei kohusta ühtki noort töötama suurima lubatud koormusega. Seega pole põhjust arvata, et leebemad tööaja nõuded toovad kaasa selle, et noored hakkavad edaspidi töötama nii suure koormusega, et see seab ohtu nende tervise, arengu või koolikohustuse täitmise.

7. Riigikogu on eri seadustega vanusepiire kehtestades arvestanud, et lapse kasvades suureneb tema võime vastutustundlikke otsuseid langetada. Nii on Riigikogu andnud noortele mitmetes küsimustes õiguse ise otsuseid teha. Näiteks 16-aastaseks saanud noorel on õigus hääletada kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ([kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse](#) § 5 lg 1). Vähemalt 14-aastane piisava kaalutlus- ja otsustusvõimega laps võib ise esitada kaebuse teda puudutavas perekonnaasjas tehtud kohtumääruse peale ([tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) § 553 lg 1). Neid näiteid on veel. Noori on võimalik ka toetada ja ette valmistada, et nad suudaksid teha endale parima otsuse (vt ka Arenguseire Keskuse tellitud värsket uuringut „[Noored otsustamas. Millega arvestada noorte otsustusõiguse arutelu?](#)“).

9. Vastutus noore heaolu arvestavate töötingimustega nõustumise eest ei lasu ainult noorel inimesel. Noor ei saa üksi töö tegemise kohta otsust langetada. Selleks et alla 18-aastane noor saaks töötada, on vaja tema seadusliku esindaja (lapsevanema või eestkostja) eelnevat nõusolekut või hilisemat heakskiitu. Ilma vanema nõusolekuta ei või tööandja alaealist tööle lubada (TLS § 8 lg-d 1 ja 9).

10. Oma lapse töötamiseks nõusolekut andes peab lapsevanem või eestkostja hindama, kas pakutav töö võib lapse heaolu kahjustada ([perekonnaseaduse](#) § 118 lg 2, § 124 lg 1). Selliseks tööks, mis võib mõjuda halvasti lapse tervisele või arengule või mille kõrvalt ei suudaks laps hästi õppida, ei tohiks lapsevanem nõusolekut anda. Ka koolile ja kohalikule omavalitsusele (kes on lastekaitse

korraldaja ja kooli pidaja) on pandud ülesanded, mis aitavad kindlustada, et noore heaolu oleks tagatud ja ta täidaks õppimiskohustust (vt [lastekaitseaduse](#) §-d 26 ja 29; [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) § 36; HaS § 10³).

11. Nendel põhjustel ei saa abstraktse normikontrolli tulemusena öelda, et töölepingu seadusega alaealistele kehtestatud tööaja nõuded on selgelt vastuolus põhiseadusega. Põhiseaduse järgi ei ole mõõdetav, mitu tundi peaks lubama eri vanuses noortel töötada koolipäeval, vabal päeval ja koolivaheajal või mitu tundi järjest peaks noor saama puhata.

12. Paraku ei saa õiguskantsler võtta seisukohta, kas Eesti riik on õigesti üle võtnud Euroopa Nõukogu [direktiivi 94/33/EÜ](#), mis kehtestab noorte kaitse tööl. Sellist õigust õiguskantsleril pole. On ka teisi Euroopa Liidu liikmesriike, kus tööaja piirangud alaealistele on sarnaselt reguleeritud nagu Eestis (vt nt [kokkuvõtet](#) Soomes kehtivate reeglite kohta). Kui leiate, et Eesti ei ole direktiivi õigesti üle võtnud, saate võimaliku rikkumise kontrollimiseks esitada [kaebuse](#) Euroopa Komisjonile.

13. Võimalik, et töölepingu seaduse nõuded alaealiste tööajale ei ole kooskõlas Eestile siduva [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#)ga. Sotsiaalharta kohustab riike kehtestama vanuse alampiiriks töösuhte alustamisel 15 aastat, tehes erandi lastele, kes teevad kergeid tööd, mis ei kahjusta nende tervist, moraali ega hariduse omandamist (art 7 lg 1). Samuti kohustab sotsiaalharta tagama, et koolikohustuslikke lapsi ei võeta niisugusele tööle, mis jätab nad ilma võimalusest täiel määral haridust saada (art 7 lg 3). Sotsiaalharta kohaselt tuleb kehtestada alla 18-aastaste noorte tööajale piirangud lähtuvalt nende üldise arengu ja esmajoonelise kutseõppe vajadusest (art 7 lg 4).

14. Sotsiaalharta artiklist 7 tulenevad nõuded alaealiste tööajale ei ole nii konkreetsed, et õiguskantsler saaks öelda, et Eesti töölepingu seaduses tehtud muudatused on hartaga vastuolus. Selle hinnangu saab anda Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee, kes riigi esitatud raporti põhjal kontrollib, kas riik täidab hartaga võetud kohustusi. Eesti riigil tuleb sotsiaalharta artikli 7 täitmise kohta aru [anda juba sellel aastal](#). Seega annab Euroopa Sotsiaalõiguste Komitee hinnangu sotsiaalharta artikli 7 täitmisele lähiaastatel. Ka Eesti Ametiühingute Keskliidul on võimalik komiteele saata märkusi Eesti riigi esitatud raporti kohta, nagu saadeti märkusi [2024. a raporti kohta](#). Need võivad aidata komiteel Eesti olukorda paremini mõista.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee Kärt.Muller@oiguskantsler.ee Andres.Aru@oiguskantsler.ee